

Historische Kring Maarsse

Voor erkend scharrelees

Slagerij
Dorresteyn
sinds 1882

Nassastraat 4
Tel. 0346 - 561219
Maarssen

RADIO - T.V.

ELECTR. HUISHOUDELIJK

+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP

+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

René
mannenmode

Kaatsbaan 32 - Maarssen-Dorp
Tel. 0346-555380

body fashion

beenmode lingerie badkleding

Langegracht 55 © 0346 575343 3601 AK Maarssen

Inhoudsopgave

- 100. Colofon
- 101. Van de redactie
- 101. Kringnieuws
- 103. Notulen van de jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Historische Kring Maarssen van donderdag 26 februari 2009
- 106. Renie Dekker als echte Oud-Zuilenaar genaturaliseerd tot Deen
- 107. Oproep van Museum Maarssen
- 108. Boerderijen in Maarssen (1)
- 116. Pastoor Rientjes, een veelzijdig mens
- 120. Wallie Smits en de Historische Kring Maarssen
- 122. Een opgedoken verhaal... Een illegaal joods huwelijk in bezet Tienhoven
- 124. De Kaatsbaan - deel 8
- 126. (Gratis) Melkverstrekking op alle scholen in Maarssen?
- 130. Uit de oude schoenendoos (nr. 40) - Oud Luxemburg aan de Zandweg

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Colofon

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 301763120000.

Bestuur: Benno Visschedijk, wnd. voorzitter
Ria Thijhuis, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346.575222
Aukje Wolters-Dekkers, penningmeester
Hans van Bommel
Henk Blaauw
Bert de Ruiter
Arie de Zwart

Lid van verdienste: C.W.P. Bloemendaal (27-02-2003), drs. W. Smits (10-02-1994)

Erelid: Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema (23-02-2006)
B. de Ruiter (21-02-2002)
J.H. Sagel (22-02-2001)
N. van Tricht (10-02-1994)
B. Visschedijk (26-02-2009)
Mevr. G.M. Willekes-van Putten (24-02-2000)

Redactie: Netty Bertens-van de Wouw, Hondiusstraat 68, 3602 PJ Maarssen,
tel.: 0346.564696, e-mail: netty.bertens@online.nl

Immetje de Jong-Zijp, Albardastraat 2A, 3601 BN Maarssen,
tel.: 0346.561079, e-mail: jongzijp@casema.nl

Bert de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR Maarssen,
tel.: 0346.563599 (verkoop losse nummers) ISSN: 1384-0967

Lidmaatschap: Het lidmaatschap kost € 12 per jaar. Opzeggen kan alleen vóór het einde van het kalenderjaar. De lidmaatschapsbijdrage dient te worden voldaan d.m.v. de acceptgirokaart (maart/april). Voor meer informatie en aanmelden als lid van de Kring kunt u contact opnemen met Aukje Wolters-Dekkers, Mozartlaan 12, 3603 BH Maarssen, tel.: 0346.579940, e-mail: aukjewolters@hetnet.nl
Eventuele stortingen op ons gironummer 2907376 t.n.v. penningmeester Historische Kring Maarssen.

Werkgroep archief/bibliotheek: Nel van Haaften en Ria Thijhuis, e-mail: riathijhuis@kpnplanet.nl

Werkgroep archeologie: Henk Blaauw, Bloemstede 193, 3608 TB Maarssen, tel.: 0346.562425

Website H.K.M.: www.historischekringmaarssen.nl

E-mailadres H.K.M.: bestuur@historischekringmaarssen.nl

Vormgeving en druk: Kaldenbach Grafische Producties - Maarssen

Van de redactie

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden.

De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur.

U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren vóór 15 december 2009.

Kringnieuws

Geschenk aan de Kring

Uit de nalatenschap van mevrouw R. Reinders-Brouwer kregen we een aantal fraaie schoolfoto's. Deze foto's zijn extra welkom omdat er plannen bestaan voor een kleine tentoonstelling over Maarssense scholen in de diverse Maarssense zorgcentra. Daarom onze dank voor deze foto's.

Zoals iedereen wel weet, is de Historische Kring Maarssen altijd op zoek naar foto's en andere zaken die met de historie van Maarssen hebben te maken. Aarzelt u of iets de moeite waard is, vraag het dan aan een van onze bestuursleden.

Oproep penningmeester

De Historische Kring Maarssen is op zoek naar een nieuwe penningmeester. In overleg met belangstellenden zal de precieze omvang en invulling van de taak plaatsvinden. Zoals bekend vergadert de HKM eens per maand, 's avonds. De overige werkzaamheden zijn naar eigen voorkeur in te delen. Omdat de huidige penningmeester het bestuur niet verlaat, kan een ruime inwerkperiode worden afgesproken.

Enige financiële kennis is wel gewenst. Met een computer overweg kunnen is tegenwoordig zo vanzelfsprekend dat we aarzelen om dat er nog bij te vermelden! Inlichtingen bij de penningmeester Aukje Wolters, zie colofon. Voor belangstellenden is een berichtje aan een van de andere bestuursleden ook voldoende om contact op te nemen. Uiteraard vinden wij het ook prettig als iemand ons attent maakt op geschikte kandidaten.

De komende lezing van de Kring: Van A tot Z van Cees Bloemendaal

In ons vorige periodiek kondigden we de volgende lezing aan van Cees Bloemendaal. Het is een

vervolg op zijn vorige lezing, maar deze staat wel op zichzelf. U kunt dus gerust komen ook al heeft u de vorige lezing niet gehoord.

Van A tot Z is de titel. Die slaat op de hele reeks aan Maarssense midden- en kleinbedrijven. Aan de hand van hun briefpapier (en nog veel meer) wordt een rondgang gemaakt langs deze bedrijven, en dat op de van Cees Bloemendaal bekende wijze. Toelichting nauwelijks nodig, hoogstens vermelden we erbij dat vol = vol.

Donderdag 14 januari 2010, in de Open Hof, Kerkweg 60 in Maarssen, aanvang 20.00 uur. Zoals bekend is, hebben leden gratis toegang en betalen niet-leden twee euro entree.

Maarssenbroek-boek van Henk Blaauw

Het kan u haast niet zijn ontgaan dat het door Henk Blaauw geschreven boek is uitgekomen. Op vrijdag 13 november vond de uitreiking van het eerste exemplaar plaats door de schrijver aan de burgemeester van Maarssen, mw. M.M. van 't Veld. Het boek beschrijft de boerderijen en woonhuizen van het oude Maarssenbroek, dus voordat de huidige woonwijk werd gebouwd. De voormalige bewoners komen uitgebreid aan bod, door middel van honderden foto's die in het boek staan. Ruim driehonderd bladzijden, fraai ingebonden en A4-formaat.

De prijs van € 25,- is eigenlijk een koopje. De prijs kan zo bescheiden zijn dankzij een aantal sponsoren en vanwege het feit dat een boek als dit geheel in vrijwilligerswerk tot stand komt.

Het boek is verkrijgbaar bij Bert de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, Maarssen, tel.: 563599 en bij Henk Blaauw, Bloemstede 193, Maarssenbroek, tel.: 562425. Tijdens de openingstijden van het Museum Maarssen (woensdag-, zaterdag- en zondagmiddag) is het boek ook daar te koop.

Kees Koot (links) en Joop Zomer voor de hooiberg van boerderij Overpost van de familie Koot. (Foto J.J.G. Zomer, Odijk).

Steeff Floor aan het melken op boerderij Ora et Labora. (Foto: S.K. Floor, Voorthuizen).

NOTULEN VAN DE JAARLIJKSE ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN DE HISTORISCHE KRING MAARSSSEN VAN DONDERDAG 26 FEBRUARI 2009

Aanwezig zijn 56 leden en 8 leden van het bestuur.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom op de 37e ledenvergadering. Enkele leden zijn met kennisgeving afwezig.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

Binnengekomen is het verslag van de kascontrole-commissie. Dit verslag wordt behandeld bij agendapunt 6.

Voor agendapunt 10, de bestuursverkiezing, zijn voor aanvang van de vergadering geen namen van tegenkandidaten bekend gemaakt.

3. De notulen van de ledenvergadering van donderdag 21 februari 2008

Er blijken geen vragen te zijn over het verslag. Hierna worden de notulen goedgekeurd, onder dankzegging aan de secretaris.

4. Het jaarverslag over het jaar 2008

In dit stuk wordt verslag gedaan van de gebruikelijke activiteiten zoals de lezingen op de ledenavonden en de jaarlijkse excursie.

Niet genoemd is het aantal belangstellenden voor deze lezingen. De opkomst is tot verrassing van de uitgenodigde sprekers altijd zeer hoog. Dit komt mede door het feit dat de bestuursleden zelf op pad gaan om elders lezingen te bezoeken om te beoordelen hoe de kwaliteit is en of een lezing en spreker ook geschikt zijn voor een ledenavond van onze Kring.

Ook niet beschreven staat de reizende tentoonstelling van schoolplaten die in 2008 samen met Museum Maarssen voor de diverse verpleeg- en verzorgingshuizen van Maarssen is ingericht. Dit heeft

zijn weerslag gekregen in de regio, want deze tentoonstelling is later in het jaar overgebracht naar Loenen aan de Vecht. De doelgroep hiervoor waren ouderen en hun gasten en de tentoonstelling heeft legio bezoekers getrokken.

Een ander punt vormen de vele vragen die bij de bestuursleden persoonlijk of per mail binnenkomen over personen en objecten in Maarssen waarover men informatie zou willen ontvangen.

De voorzitter nodigt de aanwezigen uit om te reageren op het verslag. Dit wordt vervolgens onder dankzegging aan de secretaris vastgesteld.

5. Financieel verslag over 2008 en de begroting voor 2009

De voorzitter geeft een toelichting op de resultaten, inkomsten en uitgaven. Een enkel nieuw punt wordt er uitgelicht:

- Het investeringsfonds is geactiveerd. Een deel hiervan is aangewend om een scanner aan te schaffen. Hiermee kunnen dia's gescand worden die worden gebruikt om de powerpointpresentaties samen te stellen voor lezingen op de ledenavonden.
- De balans laat een behoorlijk vermogen zien. Het bestuur acht het zinvol een financiële reserve aan te houden, omdat de inkomsten en uitgaven in de loop van het jaar sterk fluctueren. In de maand mei komen de enige inkomsten, die van de jaarlijkse contributies, binnen en de rest van het jaar niets.
- Tevens staat hierop een hoog bedrag vermeld voor voorraad administratiemiddelen. Dit bedrag is besteed aan de aanschaf van 10.000 nieuwe enveloppen voor de komende tweeënhalf jaar.
- Het financieel overzicht laat een klein nadelig saldo zien van € 150,00.

- De begroting voor 2009 is gebaseerd op de inkomsten en uitgaven van 2008.

De heer C. Dijkers vraagt waarom de kosten voor het periodiek niet gespecificeerd, maar in één groot bedrag zijn weergegeven. De voorzitter licht toe dat de uitgaven hiervoor binnen de boekhouding wel worden uitgesplitst, maar hier als een verzamelpost zijn opgenomen. Het advies wordt opgevolgd hier voor het volgende jaar rekening mee te houden.

6. Verslag van de kascommissie en 7. Vaststelling contributie voor 2009

De commissie, bestaande uit mevrouw Nel van Haften en de heer Erik Verbeek, heeft de financiën gecontroleerd op 31 januari j.l.. De heer Verbeek doet verslag. Hij wil om te beginnen zijn complimenten uitspreken voor leden die geheel belangeloos werk verrichten voor de vereniging en geen declaraties voor gemaakte onkosten indienen.

De gestelde vragen werden goed beantwoord. De saldi, balansen, in- en uitgaven geven een getrouw beeld van de financiën. De stukken zijn inzichtelijk en zien er keurig uit. De commissie heeft geen onvolkomenheden kunnen vaststellen.

Het advies dat is gegeven na de controle over de stukken van 2007 met betrekking tot het hoge saldo op de slecht renderende kapitaalrekening is opgevolgd. Dit bedrag is overgezet op een andere rekening.

De exploitatierekening geeft nu voor het tweede jaar achtereenvolgend een negatief saldo. Het advies van de commissie is om de contributie in 2010 met een euro te verhogen om het volgende jaar gezond verder te kunnen draaien.

De voorzitter reageert dat er inderdaad nu een hoge-rente wordt ontvangen voor het kapitaal. Wat het kleine negatieve saldo betreft, is zijn voorstel om punt 7 van de agenda hierbij meteen aan de orde te stellen en voor het lopende jaar 2009 de contributie te handhaven op het bedrag van € 12,00 en dit in 2010 te verhogen naar € 13,00.

De kascommissie doet het voorstel het bestuur décharge te verlenen. Onder applaus wordt hieraan gehoor gegeven. De voorzitter dankt daarna de

commissie voor de genomen moeite en biedt de leden onder applaus een cadeaubon aan.

8. Verkiezing kascommissie

De voorzitter stelt voor de heer Hans Sagel en de heer Jan van Scherpenzeel tot de kascommissie voor de komende periode te benoemen. De heer Edo van den Brink staat als reserve genoteerd. Dit voorstel wordt aangenomen.

9. Verslag uit de commissies

Van de activiteiten van de diverse commissies kan kennis genomen worden door middel van het periodiek en uit het vanavond gepresenteerde jaarverslag over 2008.

10. Bestuursverkiezing

De voorzitter start met een feestelijk onderdeel: het 25-jarig bestuurslidmaatschap van de heer Henk Blaauw. De voorzitter memoreert de verschillende activiteiten waarbij de heer Blaauw betrokken is geweest:

- Hij is lid van het bestuur sinds 1984 en heeft in die hoedanigheid nog een periode de ledenadministratie gevoerd.
- Verder is hij de trekker van de werkgroep archeologie, wat ondermeer heeft geresulteerd in de uitgave van het boek over het voormalige Endelhoven. Ook zijn er door hem opgravingen verricht bij De Molen van De Ridder en de De Ruiterschool.
- Hij was betrokken bij de voorbereidingen voor de Open Monumentendagen.
- Hij is lid geweest als afgevaardigde van de HKM in het bestuur van Museum Maarssen.
- Zijn huidige project, zijn 'magnum opus' is het in kaart brengen van de boerderijen die aan de Maarssenbroeksedijk hebben gestaan voordat de nieuwbouw in Maarssenbroek startte. Op 18 april a.s. zal er voor de voormalige bewoners van deze boerderijen in het Gemeentekantoor een Maarsenbroekdag worden gehouden van 14.00 tot 16.00 uur, waarvoor de leden van de vereniging ook van harte worden uitgenodigd.
- De heer Blaauw heeft een groot aandeel gehad in alles wat er door de vereniging door de jaren

heen is gedaan en hij heeft ook een groot netwerk opgebouwd. Het is een aardige vent en het is de voorzitter dan ook een genoegen hem namens het bestuur de erepenning te mogen overhandigen.

Onder applaus wordt hem deze uitgereikt.

Statutair treden af de heer Benno Visschedijk als voorzitter na een termijn van vier jaar, de penningmeester mevrouw Aukje Wolters-Dekkers en bestuurslid de heer Bert de Ruiter. Mevrouw Wolters en de heer De Ruiter hebben zich bereid verklaard een herbenoeming te aanvaarden. De voorzitter introduceert vervolgens de heer Jan Nijhuis en stelt voor hem als nieuw bestuurslid te benoemen. Hij heeft al enige maanden meegedraaid. Dit voorstel wordt aangenomen. Het bestuur heeft dan weer zeven leden, want de voorzitter neemt afscheid en heeft zich derhalve niet herkiesbaar gesteld. Er is nog geen vervanger gevonden en de heer Visschedijk zal als waarnemend voorzitter aanblijven tot dit wel het geval is.

11. Rondvraag

De voorzitter neemt zelf als eerste de gelegenheid om enkele punten aan de orde te stellen.

- Op 09-04-2009 zal de heer Piet 't Hart een lezing verzorgen over criminaliteit in vroeger eeuwen.
- Op 18-04-2009 zal, zoals hiervoor al genoemd, de Maarssenbroekdag plaatsvinden.
- Op 16-05-2009 zal de jaarlijkse excursie plaatsvinden met als reisdoel Nijkerk en Elburg.
- Na de pauze zal de heer Wim Zweers een lezing geven over boerderijen. Er is een folder verkrijgbaar over dit onderwerp en andere boeken over dit onderwerp liggen achter in de zaal ter inzage.
- De heer J. Kleisen, lid van de Chr. Gereformeerde Kerk, heeft verzocht het boek over het 100-jarig bestaan van deze kerk te promoten. De kosten bedragen €10,00.

De vicevoorzitter, de heer Arie de Zwart, neemt vervolgens het woord. De heer Benno Visschedijk is lid van het bestuur vanaf 1993. In februari 1994 is hij officieel gekozen en in augustus 1994 benoemd tot secretaris. Vanwege zijn intelligentie en invoeelingsvermogen, zijn betrokkenheid bij het bestuur

en interesse voor de Maarssense historie kon deze taak naadloos aan hem overgedragen worden.

De lijst van activiteiten waarbij de heer Visschedijk betrokken is en/of is geweest bestaat uit de volgende punten:

- Samenstelling jaarprogramma's.
- Het onderhouden van contacten met de gemeente Maarssen.
- Als gids rondleidingen verzorgen in Goudestein.
- Organisatie van de jaarlijkse excursie.
- Het verzorgen van lezingen, samen met de heren Van Bommel en De Ruiter, voor ledenavonden en voor het cursusproject Maarssen.
- Het organiseren van tentoonstellingen.
- Artikelen schrijven voor het periodiek.
- Sinds februari 2001 voorzitter van het bestuur, de 3e sinds de oprichting van de vereniging in 1972.

Gezien zijn vermogen een goede sfeer te bewaren binnen het bestuur, zijn kunde, inbreng, werkzaamheid en vriendschap, draagt de heer De Zwart hem voor als erelid van de vereniging. De vergadering stemt hiermee in onder applaus. Als herinnering aan deze gebeurtenis wordt een oorkonde, gemaakt door mevr. Nel van Haaften, aangeboden. Tevens ontvangt de heer Visschedijk een boek 'De Tachtigjarige Oorlog' en een boeket.

12. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, beëindigt de voorzitter de vergadering om 20.40 uur. Hij dankt de aanwezigen voor hun komst en inbreng. Na de pauze wordt de lezing verzorgd door de heer Wim Zweers.

Namens het bestuur,
Ria Tijhuis, secretaris

Renie Dekker als echte Oud-Zuilenaar genaturaliseerd tot Deen

Midden in het oorlogsgeweld ben ik in 1944 in Oud-Zuilen geboren, maar sinds 1966 woon ik in Denemarken. Daar trouwde ik in 1969 met een echte Deense en samen hebben we twee zonen. Aan mijn jaren in Oud-Zuilen heb ik nog heel spannende herinneringen. Ondanks dat het zo'n klein dorp was en nog is, heb ik daar zoveel meegemaakt, dat ik graag een boek over mijn jaren in het Vechtdorp wil schrijven.

Daarom wil ik graag in contact komen met degenen die mij nog van die tijd kennen of over alledaagse dingen kunnen vertellen.

In het oude dorp was ik vaak animator van jeugdactiviteiten in de polder bij de boeren, in de bosjes, als 'Cor van der Hart' in het Oud-Zuilens 'Nederlands elftal'. Al jong – 1954 – reden we onze eigen 'Elfstedentocht' op de wetering en sloten, na op school naar de radio de echte Elfstedentocht te hebben geluisterd. Later in 1963 reed ik zelf die barre tocht in Friesland. Toen was ik al 4 jaar wielrenner en had ik de Geuzenrace gewonnen tussen Oud-Zuilen en Nieuw-Zuilen. We hadden toen een grote wielster in ons dorp: Michel Stolker, die enkele keren de Tour de France heeft gereden.

Tot de dag van vandaag ben ik actief in de sport, hoewel op 'historisch' niveau.

In Oud-Zuilen waren het mijn vele familieleden, vrienden, boeren, de panoven en de Koningin Emma School die veel betekenis voor me hadden. Gelukkig heb ik alleen maar voor kost- en zakgeld op die panoven hoeven te werken, maar daar zijn m'n herinneringen niet minder door. Op de Emmaschool heb ik verschillende leraren meegemaakt, die ieder hun eigen stempel op het dorp zetten. Maar ook de activiteiten van toen op De Vecht betekende veel voor mij.

Na de lagere school werd het de Juliana ULO/MULO aan de Breedstraat in Maarssen, waarvan het laatste jaar naar de nieuwe school aan het einde

van de Ariënslaan. Na verschillende baantjes kwam ik als laborant op de Veeartsenijschool, die ik in 1966 voor Denemarken verruilde.

Het eerste half jaar was ik daar als boerenknecht werkzaam. Iets anders kon niet, daar men toen nog geen lid was van de EU. In 1967 kon ik weer aan de slag als laborant. In 1972 werd ik tot Deen genaturaliseerd en schaatste ik ook nog wat wedstrijden voor de Deense ploeg, o.a. op het Ullevi Stadion in Gothenburg, Zweden. Met wielrennen ging het op en neer, maar was ik wel actief tot 1989.

Door de oliecrisis 'vluchtte' ik naar een baan als bewaarder in 1974. Dat gaf sociale zekerheid. Eind jaren '70 en begin '80 was ik voorzitter van de landelijke vakbond voor het gevangeniswezen. Vele examens en cursussen later werd ik hier – als eerste niet-geboren Deen – in 1989 directeur van een gevangenis en bleef dat tot mijn pensioen in 2004.

In de jaren '80 organiseerde ik vele studiereizen naar Nederland en deed dan vooral Oud-Zuilen aan met een bus vol Denen, om het historische en dagelijkse leven in een polderdorp te laten zien. Vorig jaar was ik er nog met een bus vol geïnteresseerde Denen. In mei van dit jaar nam mijn zoon mijn taak als gids over om aan 60 studenten o.a. de grafkelder te laten zien, waar zijn opa Dekker in de oorlog verscholen zat op de Oud-Zuilense begraafplaats. Maar hij kon ook zijn 60 studenten wat vertellen over het wel en wee van dit mooie historische dorp.

Zelf ben ik 15 keer in China geweest en heb het land in de loop der jaren doorkruist met mijn vrouw en onze rugzakken. Ik kwam daar vaak bekende dingen tegen uit mijn jeugdijaren, zoals het Chinese porselein (bij ons in het dorp hadden velen het daar uit voortgekomen Delfts blauw), pinda's, schouwen die ook met een lange stok werden voortgeduwd, vliegers en zo veel meer.

Daar heb ik dan ook 12 boeken over geschreven in mijn vrije tijd.

Nu zou ik me graag meer willen verdiepen in de geschiedenis met vooral alledaagse gebeurtenissen van mijn oude dorp en van de hele gemeente Maarssen. Dat wil me veel plezier doen, het plezier dat ik dan aan de Denen kan vertellen en hopelijk dan met meer geïnteresseerden mijn historische gemeente kan bezoeken.

Vriendelijke groet,

Renie Dekker

Taarupvej 7
5500 Middelfart
Denemarken
E-mail: renied@post.tele.dk

(Indien u Renie nog kent of andere gegevens voor hem heeft, dan kunt u rechtstreeks reageren naar Renie, maar ook via ons redactielid Bert de Ruiter, tel.: 0346-563599 of e-mail: bjruiiter@ziggo.nl.)

Oproep van Museum Maarssen

Museum Maarssen zoekt voor zijn bestuur: een enthousiaste secretaris (M/V)

Museum Maarssen heeft een actief bestuur, dat leiding geeft aan zo'n 50-tal vrijwilligers. Samen zijn ze verantwoordelijk voor de presentatie van interessante tentoonstellingen over tal van zaken die te maken hebben met de Vechtstreek. Ook verzorgen ze voor kinderen van basisscholen een educatief programma over buitenplaatsen aan de Vecht. Tenslotte zorgt Museum Maarssen, o.a. samen met de Historische Kring Maarssen, voor het beheer van een collectie cultureel erfgoed van Maarssen en de Vechtstreek.

Als secretaris helpt u mee bij de voorbereiding en uitvoering van het beleid van het museum en hebt u een aantal praktische taken, zoals het verzorgen van inkomende en uitgaande post, het sluiten van bruikleenovereenkomsten en de verslaggeving.

Kennis van historie is niet echt noodzakelijk, maar we zoeken wel iemand met belangstelling daarvoor.

Wilt u ons team komen versterken?

Meer informatie krijgt u door contact op te nemen met Museum Maarssen:

06 - 20487677 of museummaarssen@hetnet.nl

Tine Visschedijk

Boerderijen in Maarssen (1)

(door Henk Blaauw)

Boerderij 'JAGTLUST'

Luchtfoto van Boerderij Jagtlust aan de Straatweg met rondom de boerderij de fruitbomen.

Boerderij Jagtlust gelegen aan de Straatweg 39-41 te Maarssen bestond vroeger (zie foto) uit een langhuisboerderij met groot zomerhuis, twee schuren en een hooiberg met 3 roeden.

De eerst bekende bewoner van deze boerderij in 1850 is Gijsbert de Vor. Waarschijnlijk komt hij met zijn gezin tussen 1843 en 1844 naar Maarssen. Gijsbert is geboren op 16 augustus 1818 te Vianen ZH (akte 33 17/8). Hij was NH en veehouder en is een zoon van Maarten de Vor en Willempje van den Berg. Gijsbert huwt op 10 april 1841 te IJsselstein Ut. (akte 3) met Adriana Bos, geboren op 2 maart 1820 te IJsselstein Ut. (akte 25 3/3). Zij is een dochter van Jan Janse Bos en Maria van Schaik. Uit het huwelijk van Gijsbert en Adriana zijn o.a. de volgende kinderen geboren: Wilhelmina Cornelia (1842), Maria (1843), Adriana (1844), Aletta (1845), Margaretha Wilhelmina (1847), Maarten (1850), Heiltje (1858/59) en Gijsbert Cornelis (1859/60). De fami-

lie De Vor vertrekt in 1853 naar Waarder.

Op 14 mei 1853 wordt hier Floris van der Mel als hoofdbewoner vermeld. Floris is geboren op 29 september 1817 te Stein (Reeuwijk). Hij was NH en veehouder en is een zoon van Jan van der Mel en Maria Bouthoorn. Floris huwt op 9 april 1852 te Kockengen (akte 5) met Josina Pijnse van der Aa, geboren op 1 december 1827 te Kockengen. Zij is een dochter van Cornelis Pijnse van de Aa en Maria Fokkert. Uit het huwelijk van Floris en Josina zijn tien kinderen te Maarssen geboren: Maria (1853), Jan (1855), Maria (1856), Cornelis (1858), Marinus (1860), Emmetje (1861), Laurens Bastiaan (1864), Leendert (1865), Johanna Maria (1867) en een levenloos kind (1868). In april 1870 vertrekt het gezin Van der Mel naar Sloten.

De volgende bewoner op dit adres wordt op 18 mei 1870 Jan Wesseling. Jan is geboren op 17 september 1837 te Vleuten en overleden op 22 mei 1881 te

Op deze foto uit omstreeks 1913 staat een paard en wagen naast de boerderij. Links op de kar zit zoon Johannes Wesseling.

Maarssen (akte 29 23/5 43 jr). Hij was NH en landbouwer en is een zoon van Barend Hendrik Wesseling en Jantje van der Lingen. Jaft huwt op 28 april 1870 te Westbroek (akte 4) met Cornelia de Groot, geboren op 8 juni 1846 te Westbroek en overleden op 21 juli 1915 te Maarssen (akte 24 22/7 69 jr). Zij is een dochter van Egbert de Groot en Aalbertje van Dijk.

Uit het huwelijk van Jan en Cornelia zijn zes kinderen geboren: Jansje Albertje (1871), Jansje Albertje (1872), Egbert Barend Hendrik (1873), Barend Hendrik (1876), Albertje (1878), en Egbert (1880). Cornelia huwt (2) op 15 juni 1882 te Maarssen (akte 9) met Florus de With, geboren op 3 februari 1856 te Houten en overleden op 21 mei 1890 te Maarssen (akte 38 22/5 34 jr). Hij was NH en veehouder en is een zoon van Hendrik de With en Jannigje Kemp. Uit het huwelijk van Cornelia met Florus worden nog drie kinderen geboren t.w. Jannigje (1883), Hendrik (1884) en een levenloos kind (1885).

Na het overlijden van Cornelia in 1915 wordt Egbert Wesseling, zoon uit haar eerste huwelijk, hoofdbewoner op deze boerderij. Egbert is geboren op 24

april 1880 te Maarssen. Hij huwt op 14 november 1907 te Linschoten (akte 10) met Wijnanda Johanna Lekkerkerker, geboren op 6 juli 1879 te Linschoten en overleden op 2 september 1968 te Bussum. Zij is een dochter van Johannes Lekkerkerker en Wijntje van Woudenberg. Uit het huwelijk van Egbert en Wijnanda zijn o.a. de volgende kinderen geboren: Cornelia (1908), Johannes (1910), Wijntje (1911), Jansje Albertje (1913) en Janna (1914).

Op Jagtlust stond in 1925 ook een handbrandsput van de brandweer gestationeerd.

Egbert en zijn gezin vertrekken op 8 november 1926 naar Barneveld.

De volgende bewoner van de boerderij wordt Johannes Oskam uit Bergambacht. Johannes kwam hier als weduwnaar met twee zonen en twee dochters. Johannes is geboren op 21 februari 1875 te Bergambacht en overleden in 1966 te Gouda. Hij was Christelijk Gereformeerd en landbouwer en is een zoon van Jan Oskam en Teuntje de Gier. Johannes huwt op 26 oktober 1900 te Polsbroek (akte 6) met Adriana Kok, geboren op 7 april 1877 te Polsbroek (akte 12) en overleden op 7 februari 1912 te

*Egbert Wesseling en Wijnanda Johanna Wesseling-Lekkerkerker
achter boerderij Jagtlust.*

's Heeraartsberg en Bergambacht (akte 5 7/2 34 jr). Zij is een dochter van Jacob Kok en Jannigje Verlaan. Uit het huwelijk van Johannes en Adriana zijn zes kinderen geboren: Jan (1901), Jansje (1902/3), Jansje (1904), Teuntje (1906), Jacob (1909) en Bastiaantje Anna (1911). De jongste dochter Bastiaantje Anna werd, door het vroege overlijden van moeder Adriana, opgevoed door een zuster van Johannes en bleef in 1926 dan ook in Bergambacht.

De oudste zoon Jan had geen interesse voor het boeren. Zijn interesses gingen al vroeg uit naar de auto. Eind jaren twintig van de vorige eeuw bezat hij (of zijn vader) al een Ford met laadbakje, waarmee men de varkens naar de veemarkt in Utrecht vervoerde. In 1930 vestigt Jan zich in Veenendaal en is daar een bodedienst Veenendaal-Utrecht begonnen. Na de Tweede Wereldoorlog had hij twee vrachtwagens in deze dienst.

Na zijn huwelijk in 1933 werd zoon Jacob Oskam boer op boerderij Jagtlust. Vader Johannes met dochter Teuntje bleven vanaf de Straatweg gezien in het rechter gedeelte wonen, het zgn. winterhuis. Tot 1935 toen kocht Johannes een klein boerderijtje met

enig land in Waarder. Daar is hij, na het huwelijk van Teuntje, met een huishoudster blijven wonen tot begin vijftiger jaren.

Jacob Oskam is geboren op 26 januari 1909 te Bergambacht en overleden op 8 december 1994 te Bedum. Hij huwt op 20 april 1933 te Maarssen met Adriana Verweij, geboren op 3 januari 1911 te Valburg en overleden op 14 april 2004 te Bedum. Zij is een dochter van Arie Verweij en Ariaantje Jacoba Verborg van boerderij De Meerhofstede. Vader Johannes was niet onverkort gelukkig met de keus van zoon Jacob voor Adriana Verweij. Zij was van huis uit Ned. Hervormd, terwijl Johannes en de rest van de familie Christelijk Gereformeerd (of een nog zwaardere leer) aanhingen. Ook het menen van paarden in het openbaar gaf volgens Johannes geen pas voor een boerenvrouw. Zij was in zijn ogen te modern. Desondanks deed zoon Jacob samen met Adriana voor zijn huwelijk belijdenis in de Ned. Hervormde Kerk te Maarssen en is het huwelijk zonder grote familiewrijvingen gewoon door gegaan.

Uit het huwelijk van Jacob en Adriana zijn twaalf kinderen geboren: Johannes (1934), Jacoba Adriana (1935), Arie (1936), Jacob (1938), Adriana (1939), Gerrit (1941), Jansje (1942), Gerritje (1944), Anna (1948), Jan (1950), Hugo (1952) en Teuntje (1956). Alleen zoon Johannes werd maar op Jagtlust geboren en wel om de volgende reden. In 1935 ontstond er een onoverkomelijke familievete tussen vader Johannes en zoon Jacob. Deze vete ging, volgens Gerrit Oskam (zoon van Jacob), over het gevoerde beleid van Jacob op de boerderij. Aangezien vader Johannes nog eigenaar was van de boerderij, werd zoon Jacob van de boerderij gezet en deze vertrok met zijn gezin naar Alphen aan de Rijn.

De boerderij werd verkocht aan de landeigenaar van de huurboerderij 'Gerrie's Hoeve' te Loenersloot, waarop Gijsbert Kroon gehuwd met dochter Jansje Oskam, boerde. Bij de verkoop werd bedongen, dat Gijsbert en Jansje 'Jagtlust' voor onbepaalde tijd zouden kunnen huren. Op het moment dat het geheel was bedongen, werd het pas aan zoon Jacob medegedeeld. Het hele gebeuren gaf de nodige schok in de boerengemeenschap van Maarssen en zeker bij de familie Verweij.

Jacob Oskam en Adriana Verweij in hun verlovingstijd met Adriana's lievelingspaard Cora.

(Opmerking: Later, na een aantal jaren is men toch weer bij elkaar gekomen en is alles uitgepraat. De kinderen van Jacob hebben van dit alles weinig of niets gemerkt).

In april 1935 werd Gijsbert Kroon dus de volgende bewoner. Gijsbert is geboren op 24 december 1906 en overleden op 19 augustus 1994. Hij was o.a. veehouder/landbouwer en is een zoon van Pieter Kroon (broer van Gijsbert van de Bolensteinsestraat) en Alida van der Veer. Gijsbert huwt op 28 mei 1931 te Maarssen voor de NH kerk met Jansje Oskam, geboren op 21 oktober 1904 te Bergambacht en overleden op 27 maart 1987 te Maarssen. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren.

Met een grote boomgaard bij de boerderij was Gijsbert ook fruitteler. Verder was hij hengstenboer en paardenfokker. Gijsbert werd de eerste voorzitter van de op 13 juni 1946 opgerichte Landelijke Rijvereniging Marsua te Maarssen.

Gijsbert en Jansje pachtten de hele boerderij Jagtlust voor onbepaalde tijd. Na het overlijden van de eigenaar, de heer Hendrik Magdalenus Bruna, in 1965 werd in 1966 door de erven Bruna de volgende deal met Gijsbert Kroon gesloten. Gijsbert leverde

het pachtcontract van de hele boerderij in tegen het in eigendom krijgen van het linker gedeelte (zomerhuis) met bijgebouwen. Het rechter gedeelte, waarschijnlijk de oude boerderij, werd toen door de erven Bruna verkocht aan Jan Kool, een boer uit Maarssenbroek.

Rond 1971 vertrokken Gijsbert en Jansje naar de Marco Pololaan. In het linker gedeelte kwam toen Ruud Jacobs, de broer van Pim. Daarna tot heden (2008) woont daar de heer Vliegthart.

In 1966 koopt Jan Kool het rechter gedeelte van boerderij Jagtlust, waarschijnlijk de oude boerderij zelf. Op 27 januari 1967 trekt hij samen met zijn gezin in deze boerderij.

Jan Kool is geboren op 10 april 1927 te Maarssen en aldaar overleden op 26 september 2007. Hij huwt op 19 mei 1954 te Harmelen met Aletta Veldhuisen, geboren op 28 februari 1929 te Harmelen. Zij is een dochter van Wijnand Cornelis Veldhuisen en Cornelia Margaretha de Heer. Uit het huwelijk van Jan en Aletta zijn acht kinderen geboren: Pieter (1955), Cornelia Margaretha (1956), Catharina Cornelia (1958), Wijnanda (1959), Jan (1961), Aletta (1964), Wilma Alexandra (1967) en Wijnand Cor-

nelis (1970). De eerste zes kinderen zijn op boerderij Landlust geboren. De laatste twee kinderen op boerderij Jagtlust. In 1986 wordt er een nieuwe bungalow naast de boerderij gebouwd waar Jan en Aletta in gaan wonen. Zoon Jan wordt dan de nieuwe bewoner van de boerderij.

Jan Kool jr. is geboren op 21 oktober 1961 te Maarssen. Hij huwt op 18 september 1986 te Maarssen met Elfriede Petronella Pieneman, geboren op 28 april 1963 te Nieuwersluis. Uit het huwelijk van Jan en Elfriede zijn drie kinderen geboren: Roel (1987), Tim (1989) en Jan (1992).

In maart 2005 stopt Jan jr. met het melkveebedrijf en gaat zich bezighouden met het opfokken van jong vee voor de melkveebedrijven van zijn broers.

Foto's en gegevens van: RHC Vecht en Venen (Breukelen), Genlias.nl, W.J. Wesseling (Bussum), G. Oskam (Bedum), W.P. Kroon (Maarssen) en A. Kool-Veldhuisen (Maarssen).

Huwelijk Jacob Oskam en Adriana Verweij 20 april 1933 Maarssen.

Trouwfoto Gijsbert Kroon en Jansje Oskam 28 mei 1931 te Maarssen met de families Kroon en Oskam. In de middelste rij zit het bruidspaar met de ouders v.l.n.r. Johannes Oskam (ook de vader van Jacob), Gijsbert Kroon, Jansje Kroon-Oskam, Alida Kroon-van der Veer en Pieter Kroon. (Foto: W.P. Kroon, Maarssen).

Boerderij Jagtlust in de sneeuw, gezien vanaf de Straatweg.

Gijsbert Kroon met hengst voor de volle hooiberg.

Gijsbert Kroon en Jansje Kroon-Oskam zittend buiten bij de boerderij.

Jan Kool sr. bij de trekker op Jagtlust. Links het land van Van der Horst met de kersenboomgaard. In de oorlog werd hier ook tabak verbouwd. Deze boomgaard werd later gerooid en kwam verderop richting Breukelen te staan. Toen kwam er op deze plek ruimte vrij voor de latere bungalow voor senior en kon Jan Kool jr. op de boerderij wonen.

Jan Kool sr. met zijn kinderen op boerderij Jagtlust in 1969. Achter v.l.n.r. Corrie, vader Jan en Piet. Voor v.l.n.r. Wilma, Letta, Nanda, Rina en Jan.

Jan Kool sr. met kleinzoon Jan op de plaats waar de nieuwe melkstal gebouwd zal worden op boerderij Jagtlust, 1993.

Pastoor Rientjes, een veelzijdig mens

Toen de legendarische Mgr. dr. Alphons M.A.I. Ariëns op 19 november 1926 met emeritaat ging, werd hij opgevolgd door Mgr. dr. W.G.J. van Koe-verden. Hij bleef slechts tweeënehalf jaar pastoor in Maarssen.

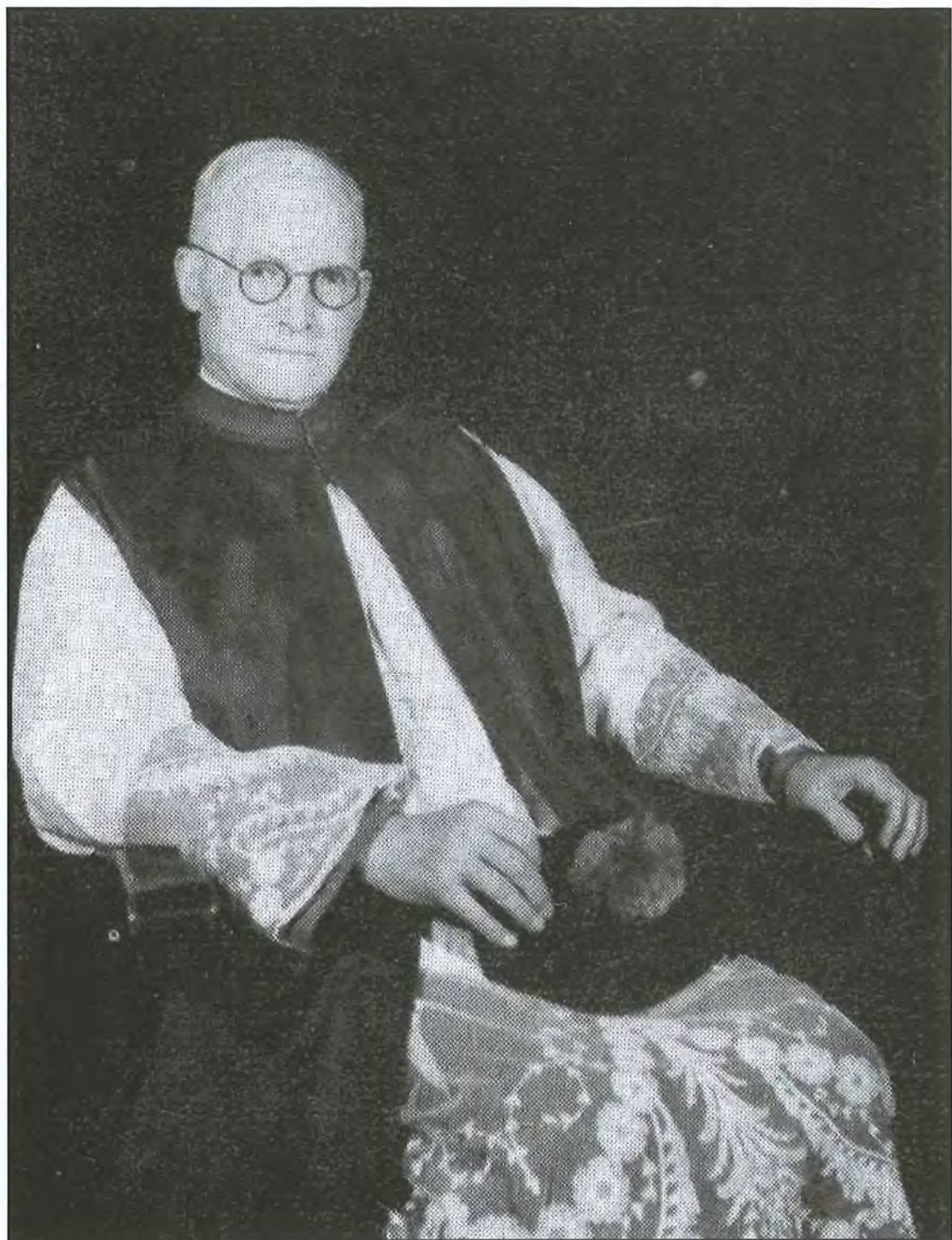
Mgr. A.E. Rientjes was zijn opvolger. Hij werd geboren op 12 augustus 1881 in Heino, een toenmalig landbouwdorp in Overijssel. Op 25-jarige leeftijd, op 15 augustus 1906, werd hij tot priester gewijd, na zijn studie aan de seminaries van Culemborg en Rijsenburg. Zijn eerste standplaats werd Jutphaas, waar de parochie geleid werd door pastoor Van Heukelum. Deze was bekend vanwege zijn kennis van kunst en historie. Rientjes trof het, want zijn belangstelling ging uit naar dezelfde gebieden. De Jutphase jaren betekenden voor de jonge kapelaan een ware scholingsperiode op het gebied van kunst en cultuur. Al spoedig stelde hij zijn kennis in dienst van het Aartsbisshoppelijk Museum in Utrecht. Toen hij in 1910 als kapelaan verbonden werd aan de parochie van de Sint Willibrorduskerk in Utrecht, werd de band met het museum nog intenser. De parochie had dertien jaar later, op 28 mei 1923, grote moeite met het vertrek van kapelaan Rientjes. Ook het bestuur van het Aartsbisshoppelijk Museum ging het bijzonder aan het hart dat hij vertrok. Hij werd benoemd tot pastoor in Hellendoorn in Overijssel. Zes jaar later, op 1 juni 1929, volgde zijn benoeming in Maarssen; de parochie waar hij ruim vijftientwintig jaar zijn bijzondere priesterarbeid zou verrichten. Geen wonder dat, toen de geliefde pastoor twaalfenehalf jaar in Maarssen werkzaam was, er aan dat feit op feestelijke wijze aandacht werd besteed. De eigenlijke datum was 1 december 1941, maar de herdenking vond plaats op zondag 23 november daaraan voorafgaande omdat 1 december in de adventstijd viel. In het Maarssense weekblad *De Magneet* van 21 november 1941 stonden over de pastoor onder meer de volgende woorden:

En thans - na 12 ½ jaar - moge Maarssen blijde waardeeren, hoe Pastoor Rientjes, op 1 juni 1929 in blijde priesterzin het werk op zich kwam nemen. Wij

willen niet proberen de verdiensten van deze hoogstaande priester te schetsen: de parochianen weten dit zonder meer ook wel en zij kennen hun pastoor. Zij weten, hoe deze eenvoudige dienaar Gods zijn groote gaven van hoofd en hart gedurende 12 ½ jaar in dienst heeft gesteld allereerst voor het welzijn van zijn parochianen. Zij weten, hoe hij 12½ jaar lang oprecht en innig deelnam in het lief en leed van elk lid zijner parochie.

En verderop in dit krantenbericht staat het volgende: *Als dankbare erkenning hebben de parochianen bij dit jubileum een blijmoedige offergave bijeengebracht, teneinde Pastoor Rientjes een blijvend blijk van hun waardeering en dank aan te bieden. Zij zullen dit doen door Zondag a.s. den jubileerenden Herder zijn portret aan te bieden, geschilderd door den bekenden Maarssenschen kunstenaar W. van Leusden. Dit portret moge een waardige plaats innemen in de rij priesters, wier portret in de pastorie van Maarssen een blijvende dankbare herinnering weergeeft van de parochianen aan de priesters, die in den loop der jaren voor het heil der zielen hebben gewerkt. Moge Pastoor Rientjes die dezen zomer zijn zestigste verjaardag heeft gevierd door God gezegend worden met een goeden gezondheid.*

Veel omvattend waren ook zijn werkzaamheden buiten zijn priesterarbeid, bijvoorbeeld als conservator van het Aartsbisshoppelijk Museum; de kerkelijke kunst betekende veel voor hem, maar de zielzorg mocht hier nooit voor wijken. Zijn verdiensten werden van hogere zijde erkend. In 1937 werd hij erekanunnik van het Metropolitaans Kapittel¹ en in 1944 kanunnik te Utrecht; in december 1946 benoemde de paus hem tot geheim kamerheer. Op zondag 20 augustus 1944 werd de pastoor een bescheiden hulde gebracht in verband met zijn benoeming tot kanunnik. Tijdens de plechtige hoogmis werd de feestpredikatie gehouden door dr. B. Alfrink, in die jaren professor van het hoger-seminarie. Om zes uur werd in het schuin tegenover de kerk gelegen Concordia een huldigungsbijeenkomst gehouden. Daar werd door enkele parochianen het toneelstuk 'Dorp

Afb. 1 Portret van Mgr. A.E. Rientjes.

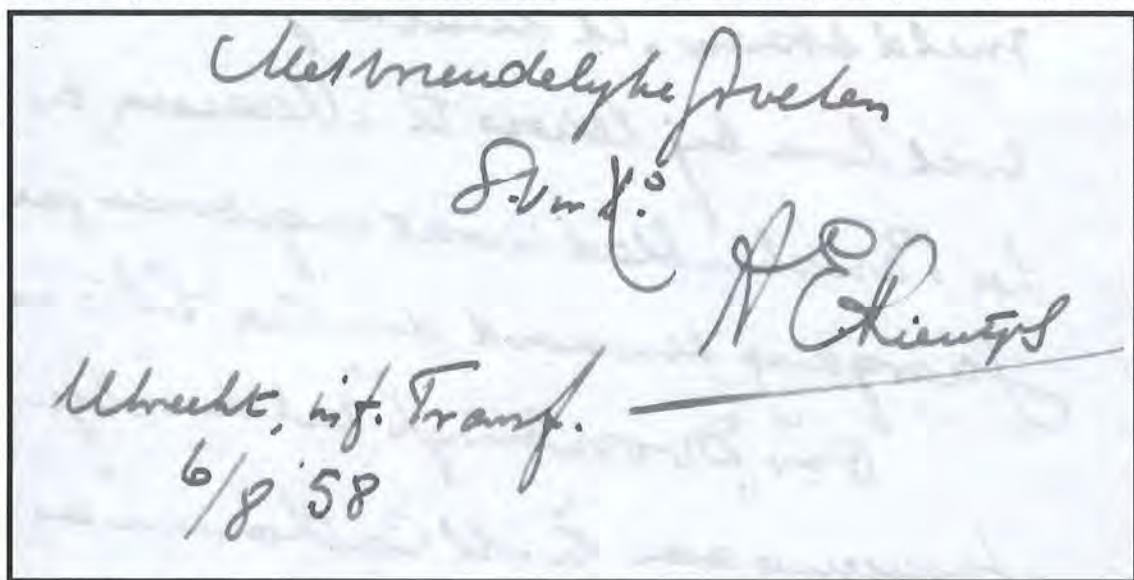
in onrust' opgevoerd, naar een novelle van de Brabantse toneelschrijver Kees Spierings. Na het eerste bedrijf werd door kapelaan L. Kolks een cadeau van de parochie aangeboden. Onbekend is waaruit het geschenk bestond. Om alle parochianen gelegenheid te geven deze huldiging bij te wonen werd de bijeenkomst herhaald op 26 en 27 augustus.

Rientjes ontwikkelde in zijn Maarssense jaren een grote kennis van de geschiedenis van de Vechtstreek en meer in het bijzonder van die van Maarssen. Op dit gebied was hij onder meer de leermeester van de Maarssense amateur historicus Gerrit van Kooten.² Rientjes schreef ongeveer vijftientig bijdragen voor het parochieblad van de Heilig Hart Kerk, die met de geschiedenis van Maarssen te maken hebben. Ook schreef hij van 1932 tot 1957 meer dan veertig lezenswaardige artikelen voor het jaarboekje van het Oudheidkundig Genootschap Nifterlake. Hij werd bestuurslid van het Genootschap en nam een aantal jaren plaats in de redactieraad van het jaarboek. In het jaarboekje van 1940 schreef hij een artikel genaamd 'De Eenhoorn' te Maarssen over de locatie waar de pastorie en de Heilig Hart Kerk staan. In de pastorie bevindt zich nog steeds een eikenhouten beeldje van een Eenhoorn dat dient als schildhouder van een wapenschild. Dat schild, zo schreef Rientjes, wijst op een verband van de brouwerij met de

heerlijkheid Ter Meer. Ambachtsheren bezaten allerlei rechten, zoals onder meer het veerbrugrecht, tolrecht en brouwrecht. Enkele eeuwen bevond zich een brouwerij bij de brug over de Vecht, aanvankelijk onder de naam Slijkenborg, later De Eenhoorn geheten. In de 19e eeuw werd op die plaats onder dezelfde naam een logement en koffiehuis geopend. Rientjes eindigt zijn artikel als volgt:

Op den 2 den Februari 1882 werd de 'Eenhoorn' met omliggend terrein aangekocht door het R.K. Kerkbestuur van den toenmalige eigenaar H.J. Kok om aldaar een nieuw kerkgebouw op te trekken. Het kerkgebouw was voltooid in 1885 en het logement werd verbouwd tot pastorie, waarbij een gedeelte van het oude logement werd afgebroken. Wegens jaarlijks terugkerende reparatiën en kostbaar onderhoud van dit huis liet Deken Nasz in 1892 de heddendaagse pastorie bouwen, welke op Maart 1893 werd betrokken.

Rientjes heeft waarschijnlijk met een bijzonder gevoel dit artikel geschreven, want op deze locatie staat het huis dat hem ruim vijftientig jaar tot woning diende en dat in die periode de centrale plaats was van waaruit hij zich bezig hield met zijn vele werkzaamheden als pastoor, kenner van de kerkelijke kunst en van de Vechtstreekgeschiedenis. Uit de Maarssense tijd van pastoor Rientjes is een

Afb. 2 Handschrift en handtekening van A.E. Rientjes.

anekdote bewaard gebleven. J. van Veldhuizen beschreef deze als volgt:

*Rientjes was eens met de juist tot bisschop gewijde Mgr. Alfrink in een restaurant in Den Haag. Mgr. Rientjes droeg de paarse bef, Alfrink was in gewone, zwarte priesterkledij. Dit leidde er toe dat de ober Mgr. Rientjes aansprak met 'monseigneur' en aartsbisschop Alfrink met 'kapelaan'. Beide heren hadden de grootste pret. Overigens school in de manier van aanspreken door de ober in wezen geen al te grote onjuistheid. Immers: van 1930 tot 1933 was Bernardus Alfrink inderdaad kapelaan onder Rientjes. Dat hij later aartsbisschop zou worden had niemand kunnen voorspellen.*³

Op 1 september 1954 werd aan pastoor Rientjes op de meest eervolle wijze emeritaat verleend. Dezelfde dag werd zijn naam verbonden aan de op die datum opgerichte R.K. ULO-school. De emeritus vestigde zich aanvankelijk aan de overkant van de Vecht, tegenover kerk en pastorie, op Langegracht 52. Dagelijkse verzorging kreeg hij van de zusters van Onze Lieve Vrouwe die in het grote buurhuis, het Mariagesticht (nu Nonnerie), woonden. Later woonde hij in Utrecht. Niet alleen voor het Aartsbisschoppelijk Museum is de kunsthistorische kennis van mgr. Rientjes van belang geweest, voor het Rijksmuseum Twenthe is hij eveneens van betekenis geweest, vooral ook in zijn emeritaatperiode. De textielbaron Jan Herman van Heek (1873-1957) was oprichter, financier en directeur van het museum. Op 1 januari 1956 trad de toen 82-jarige directeur terug. De nieuwe directeur kreeg naast zich een commissie van bijstand. Vier van de vijf overige leden waren bestuurders van de Oudheidkamer Twente. Het enige lid van de commissie met kunsthistorische kennis op hoog niveau was mgr. Rientjes. Hij was oud-medewerker van het museum en al jarenlang een goede relatie van Jan van Heek.⁴ De vroegere verbintenis van Rientjes met het Rijksmuseum Twenthe stamde mogelijk uit de periode 1923-1929 toen hij pastoor was in Hellendoorn.

In het voorjaar van 1956 was de oud-pastoor aanwezig bij de feestelijke opening van het nieuwe gebouw van de naar hem genoemde rooms-katholieke ULO-school in de Bolensteinestraat.

In Utrecht is Antonius Egbertus Rientjes op oude-

jaarsmiddag van 1961 op tachtigjarige leeftijd overleden. Naar aanleiding hiervan schreef de samensteller van het Maarssense parochieblad:

*Mgr. Rientjes was een man met rijke gaven, een krachtige persoonlijkheid met leidinggevende capaciteiten, een man van grote kennis, bijzonder van de geschiedenis van de kerkelijke kunst en de oude historie van de Vechtstreek op de hoogte. Deze gaven zijn een bijzonder accent, doordat zij gestuwd werden door een grote ijver en dagelijkse toeleeg, om anderen van dienst te zijn. Wie met hem in aanraking kwam, en dat waren er velen, want hij leefde 'snel', werd getroffen door zijn eerlijke, van binnen-uit beleefde bescheidenheid.*³

Nawoord

In zijn 48-jarige actieve priesterschap was Rientjes tezamen 42 jaar in Utrecht en in de buurt daarvan werkzaam. Nadenkend over zijn persoon en loopbaan ontstond de veronderstelling dat hier geen sprake van toeval was. De kerkelijke leiding heeft hem, behalve de betrekkelijk korte periode in Overijssel, bewust vanwege zijn enorme kennis op het gebied van de kerkelijke kunst in de buurt van het Aartsbisschoppelijk Museum geplaatst, zodat daar van zijn bijzondere kwaliteiten gebruikgemaakt kon worden. Verder diende een volgende veronderstelling zich aan. Om hem naast zijn priester-zijn zo optimaal mogelijk te laten werken voor het Museum is hem de onrust van een overplaatsing tussen 1929 en 1954 bespaard gebleven. Opvallend is namelijk dat sinds de bouw van de kerk in 1885 geen pastoor zo lang aan de parochie in Maarssen verbonden is geweest als Rientjes.

Arie de Zwart

Noten:

¹ Aartsbisschoppelijk Kapittel.

² Zie het kwartaalblad van de Historische Kring Maarssen: jaargang 35, nummer 2, blz. 52.

³ 'Een Eeuw Heilig Hart Parochie Maarssen', 1885-1985, J. van Veldhuizen.

⁴ Proefschrift 'J.H. van Heek (1873-1957), Kunst, Katoen en Kastelen', Wim H. Nijhof (met dank aan Benno Visschedijk voor deze informatie).

Wallie Smits en de Historische Kring Maarssen

Drs. V. Smits, in het dagelijks leven bekend als Wallie Smits, is van bijzondere betekenis geweest voor het historisch onderzoek in Maarssen. Op 10 februari 2009 was het vijftien jaar geleden dat hij tijdens de jaarvergadering lid van verdienste werd van de Kring. In Maarssen geboren en getogen, slaagde hij in september 1972 voor de volledige bevoegdheid voor het lager onderwijs aan de Rijks Pedagogische Academie in Utrecht. Hij zette zijn studie voort aan de Universiteit van Utrecht, waar hij geschiedenis ging studeren. Vanaf mei 1982 maakte hij een belofte waar aan zijn oudleermeester Dick Dekker, de eerste voorzitter van de Kring. Wallie stelde voor regelmatig een 'artikelje' te schrijven voor het blad van de Historische Kring. Hij heeft die belofte meer dan waar gemaakt, want van 1982 tot 1994 schreef hij ongeveer zeventig kleinere en grotere bijdragen. Dit gebeurde met grote toewijding naast zijn volledige baan als leraar geschiedenis en zijn andere bezigheden. In zijn eerste artikel over de cholera-epidemieën tussen 1832 en 1866 in Maarssen schreef hij onder meer over de inventaris van het cholerahospitaal aan de huidige Raadhuisstraat en

de verdeling van de kosten daarvan tussen Maarssen en Maarsseveen (tot 1 januari 1949 nog twee gemeenten). Kort hierna trad hij toe tot de redactie van het blad. In 1984 leverde hij een bijdrage aan het boek van Dick Dekker: 'Toestanden en gebeurtenissen uit de geschiedenis van Maarssen'. Het hoofdstuk is getiteld: 'Turf, de gouden brandstof'. Allerlei bijzonderheden van de historie van het veengebied oostelijk van Maarssen komen erin naar voren. De tekst werd, zoals we dat intussen van Wallie gewend waren, ondersteund door veel archiefonderzoek. Een flink aantal van zijn bijdragen aan het blad van de Historische Kring is mede richtinggevend voor onze huidige kennis van de Maarssense geschiedenis door archief- en ander onderzoek dat er aan ten grondslag ligt. Te denken valt onder meer aan De Snaafburg, Oostwaard, Huis ten Bosch, Luxemburg, Huis ten Tuck, Cromwijck, het Slijk, de Maarssenveense Watermolen en verschillende artikelen over Maarsse in de 17e en 18e eeuw. Na het vrij plotselinge overlijden in november 1986 van Dick Dekker, de grote animator van het blad en schrijver van vele, vele lezenswaardige bijdragen, werd het redactiewerk voortgezet door Wallie en Jan Witte. Het huisadres van Wallie werd redactieadres. En daarmee nam hij geleidelijkaan de centrale rol in de redactie op zich. De redactie werd spoedig uitgebreid met de accurate mevrouw Nolda Hogenhout. Zij en Jan Witte schreven ook regelmatig bijzondere artikelen, waar heel wat onderzoek voor nodig was. Vervolgens werd vanaf mei 1988 gemeentearchivaris Ron van Maanen een grote steun. Een jaar later trad Ron toe tot de redactie, samen met historicus Jan Willem Verhoef. Dat was ook de tijd dat Wallie, naast zijn zorg voor het iedere drie maanden verschijnen van het periodiek, een heel groot werk op zich nam toen hij het plan ging realiseren om in 1990, precies 45 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog, een boek te publiceren met als titel: 'Maarsse 1940-1945'. Het moet een geweldige klus zijn geweest om het nodige materiaal daartoe te verzamelen en het bijna tweehonderd pagina's tellende boek te schrijven, naast zijn reeds genoemde bezigheden. Het is hem gelukt een heel goed leesbaar boek te maken. De historie van Maarssen tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt erin beschreven tegen de achtergrond van landelijke en internationale gebeurte-

Afb. 1 In zijn studeerkamer Dick Dekker, de begenadigde leermeester van Wallie.

Afb. 2 Wallie in 1991. Foto archief van de Historische Kring Maarssen na verschijning in het Maarssens Nieuwsblad van 22 januari 1991.

nissen. Hij heeft vele schriftelijke en mondelinge bronnen geraadpleegd en de gegevens daarvan op integere wijze verwerkt. Het is na bijna twintig jaar voor de kennis van de historie van onze woonplaats nog steeds een gezaghebbende publicatie. In de periode januari-februari 1991 is hij betrokken geweest bij de opgravingen van het gebied van Endelhoven, juist ten noordwesten van het huidige Gemeentelijk Administratie Kantoor. In de bijzondere publicatie daarover van de archeologische werkgroep van de Historische Kring schreef Wallie de bijdrage over de historie en de bewoners van de twee buitenhuizen ter plaatse. Het fraaie boekwerk is getiteld: 'Cruydenborgh en Endelhoef'. Van februari 1991

tot februari 1994 is hij bestuurslid van de Historische Kring geweest. Betrekkelijk kort daarna verhuisde hij naar Uddel. In 2008 werden twee van zijn artikelen met een regionaal karakter uit het blad van de Kring geplaatst in een herdenkingsboek van de Historische Kring van Maartensdijk. Het gaat om 'Veepest in 1744 en 1769' en 'Wolvenjacht in Het Sticht in 1593'.

Door zijn bijzondere verdiensten voor de Kring is het heel terecht dat de naam Wallie Smits in ons blad bij een aantal prominente leden vermeld staat.

Arie de Zwart

Een opgedoken verhaal...

Een illegaal joods huwelijk in bezet Tienhoven

Afb. 1 Echtpaar Baracs in de jaren '80. Beiden dragen een hemd met geborduurde kikkers.

Onlangs kreeg de heer Theo Schouten uit Oud-Maarsseveen in zijn brievenbus een envelop. Die bevatte enkele krantenknipsels en een alleraardigst klein boekje genaamd 'Een waar Kikkerverhaal'. Het was door iemand in de bus gedaan die het ooit weer van notaris Van der Laan uit Maarssen gekregen had. Het verhaal gaat over een joods echtpaar dat in Tienhoven heeft gewoond in de bezettingstijd. Bij het bekijken van de stukken blijkt het een bijzonder verhaal te zijn over een illegaal huwelijk en een uniek boekje over getrouwde kikkers....

In 1981 dook er een wonderlijk verhaal op dat vermeld werd in de Telegraaf van 5 mei dat jaar. Lijstenmaker Bertram in Maastricht kreeg in die dagen een ingelijste foto aangeboden, waarvan het glas was gebroken en moest worden vervangen. Tot zijn grote verbazing kwam achter de foto van een molen een andere foto vandaan. De molen bleek De Trouwe Wachter uit Tienhoven te zijn, maar daar achter zat een foto waarop een huwelijk voltrokken werd. De eigenaar van de foto met de molen kon het mysterie gelukkig oplossen. De in België wonende Nederlandse kolonel Bataaf van den Hoorn kon vertellen dat het een foto was van een huwelijk, gesloten op 20 januari 1944, in de voormalige gemeente Tienhoven, later gemeente Maarssen. Het huwelijk was in die tijd illegaal, het ging om een joodse onderduiker en een Amsterdamse jonge dame.

De bruidegom was de in Boedapest geboren Sándor Baracs, toen 43 jaar oud en de bruid was de Amsterdamse Hester Juliana Octavia van Lennep, toen 27 jaar oud. Terwijl zij op de foto de huwelijksakte tekenen, kijkt de burgemeester van Tienhoven, A.A. van den Hoorn, aan de zijkant toe. Deze burgemeester blijkt in de oorlog vele ondergedoken paartjes in de echt te hebben verbonden. Na de oorlog werden deze huwelijken pas gelegaliseerd door bijschrijving in de Burgerlijke Stand. Dat was tijdens de bezetting immers geheel onmogelijk. Van de illegale trouwerijen werden dus foto's gemaakt, die vervolgens op plekken verborgen werden waar de Duitse Gestapo ze niet kon ontdekken. De foto van de molen die voor de trouwfoto zat, is ook een historisch document. In de rietvelden rond molen De Trouwe Wachter hebben in de bezettingsjaren tal van onderduikers een geheime schuilplaats gevonden. Vanuit de molen kon de omgeving goed worden geobserveerd en kon onraad in een vroeg stadium signaleerd worden. Daar heeft de molen dan ook zijn bijzondere naam aan te danken.

Wat weten we intussen nog meer over die andere foto? Sándor Baracs is een telg uit een voornaam Hongaars-joods geslacht. Hij vestigt zich op 1 januari 1927 in Amsterdam. In 1934 krijgt hij de Nederlandse nationaliteit. In 1938 meldt hij zich als vrijwilliger bij het Nederlandse leger, maar wordt

Afb. 2 Het bruidspaar Sándor Baracs en Hester van Lennep op 20 januari 1944. Foto eigendom van Museum Maarssen.

afgekeurd wegens armltsel. Hij kan wel in dienst bij de burgerwacht van Karel van Lennep. Baracs is de gehele oorlog actief. Hij helpt bij het redden van joodse kinderen onder de verzetsnamen *Oom Sjoerd* en *Oom Piet*. Ook wordt hij leider van een gewapende verzetsgroep. In september 1941 ontmoet hij in Amsterdam Hester van Lennep en het is liefde op het eerste gezicht. In 1943 komt hij haar weer tegen. Maar hij aarzelt, omdat het in die tijd niet denkbaar was dat een jood met een niet-joods meisje zou trouwen. Hester zet toch door en ze zoeken een burgemeester die hen wil trouwen. Hij vindt burgemeester Van den Hoorn uit Tienhoven bereid, een bijzondere man die leiding gaf aan een dorp waar het in de oorlog krioelde van de onderduikers. Deze burgemeester liet een apart boek van de burgerlijke stand drukken met daarin slechts één pagina. Daarin werden de illegale huwelijken ingeschreven en opgeborgen in de kluis totdat de oorlog voorbij was en het register openbaar kon worden.

Burgemeester Van den Hoorn werd in april 1944 door de Duitsers gearresteerd. Bij zijn begrafenis in 1946 in Beekbergen waren twee onbekende joodse echtparen aanwezig. Misschien was één van de echtparen het bruidspaar van de foto? De heer Baracs was in de oorlog redacteur-buitenland van de illegaal verschijnende krant *Trouw*. De hoofdredacteur vroeg aan Baracs' vrouw Hester een kort kinderverhaal te schrijven voor het eerste nummer van *Trouw* op 5 mei 1945, in bevrijd Nederland. Het heette *Een waar kikkerverhaal*. Het echtpaar Baracs

heeft 40 jaar later ter gelegenheid van hun 40-jarige bruiloft het verhaal in de vorm van een boekje uit laten geven voor hun kinderen en kleinkinderen. Het verhaal gaat over twee kikkers die elkaar ontmoeten en zich moeten verstoppen voor de vijand. Ze trouwen, verstoppen zich onder water en weten via een slim plan de vijand weg te jagen. Subtitel van het boekje is: '*Juvat esse sub undis*', ontleend aan Ovidius. Wat zoveel betekent als: het is prettig onder water te zijn. Een autobiografisch verhaaltje als herinnering aan het feit dat het echtpaar Baracs vijf jaar Duitse bezetting en verzet heeft overleefd.

Afb. 3 Sándor Baracs is 80 jaar (1981) en poseert samen met zijn vrouw in de tuin van hun huis in Doesburg.

Hanneke Kwakkenbos
KreaMedia, freelance journalistiek
(www.kreamedia.nl)

Bron: oude foto's via Theo Schouten, krantenknipsels uit de Telegraaf van 1981 en het boekje 'Een waar Kikkerverhaal', een uitgave van Trouw 5 mei 1945, drukkerij Zeegers in Doesburg.

De Kaatsbaan

Deel 8

In deze aflevering worden de panden van **Kaatsbaan 21 en 23** besproken.

Zoals u in het vorige periodiek hebt kunnen lezen werden de panden van nummer 17 en 19 niet direct verkocht en ging men over tot verhuur, totdat er zich een koper zou aanmelden. Bij **nummer 21** is dit echter niet het geval en wordt het pand bij oplevering verkocht aan Johannes P. Ribbers, zonder beroep, maar niet onbemiddeld. De koopsom van 2.500 gulden wordt door hem aan de verkoper voldaan. Hij betreft het pand in 1873 en blijft er zeventien jaar wonen. Na zijn vertrek komt de opzichter Albertus Coerengel in het huis wonen. Of hij het pand koopt of huurt van Ribbers is niet bekend.

In 1893, als Albertus is verhuisd, betreft Jan Swart Hoenson het huis. In het archief zijn van hem geen verdere gegevens betreffende zijn beroep bekend. Na tien maanden vertrekt ook hij en koopt de metselaar Dirk Hageman het pand. Hij gaat het verhuuren aan de kandidaat-notaris Louis G. James. Deze is werkzaam bij notaris Van Nieuwenhuizen. Hij

woont er vele jaren, totdat hij de praktijk van Van Nieuwenhuizen kan overnemen.

Dan komt de eerste winkelier zich in het pand vestigen. In het oude straatnamenboek van 1925 staat vermeld dat op nummer 11, nu dus nummer 21, Cornelis van Dorp een meubelmakerij heeft. De zaak floreert blijkbaar, want in 1938 laat hij de winkel veranderen en uitbreiden. De kosten hiervan bedragen 195 gulden.

Van Dorp met zijn gezin, bestaande uit vader, moeder en negen kinderen, gaat op 30 november 1954 emigreren naar Gisborne in Nieuw-Zeeland.

Kort na hun vertrek komt op 3 februari 1955 de manufacturenzaak van Kapteyn zich hier in ons dorp vestigen. Al na twee jaar vertrekt Kapteyn weer en wordt het pand opnieuw verbouwd. Iedereen is nieuwsgierig wie zich nu weer op nummer 21 gaat vestigen. Op 25 november 1957 verhuist het schoenenbedrijf en de winkel van Keurentjes van de

Emmaweg 38 naar het vernieuwde pand. De zaken gaan goed. Dit blijkt uit wederom een verbouwing en vergroting van de winkel in 1961. Kosten: 1.940 gulden. Keurentjes senior gaat met pensioen en zoon Wil wordt de nieuwe eigenaar. Van 1965 tot 1992 is de zaak een begrip in ons dorp. In 1997 komt bakkerij Bouwman in het pand. Na negen jaar wordt deze bakkerij overgenomen door bakker Boonzaaijer. Tot op de dag van vandaag kun je hier brood en gebak kopen.

Evenals bij enkele hiervoor besproken panden slaagt Meester Metselaar Hermanus Hageman er niet in het pand, toen bekend als nummer 12, in 1873 te verkopen. Hij verhuurt het daarom aan Adolf W.L. Slingeland. Pas zes jaar later kan hij het verkopen aan Jacob C. Momber voor de somma van 2.500 gulden. Deze Momber gaat er niet zelf wonen maar gaat het verhuren. De eerste huurder is de arts Pieter Bos. Hij komt op 1 juli 1881. Na zijn vertrek in 1884 besluit Jacob Momber toch maar zelf op **nummer 23** zijn intrek te nemen. Acht jaar lang, tot zijn dood op 8 februari 1892, geniet Jacob van zijn huis. Op dezelfde datum als die van Jacobs dood neemt Oetje de Boer haar intrek in het huis. Of zij zijn erfgename is of zijn huisgenote is niet bekend. Acht jaar later, in 1900, komt Maria de Boer in het huis

wonen. Tien jaar later volgt Marretje van Hoegee, de weduwe van C. Versteeg, haar op. Op 18 april 1913 komt de eerste middenstander in het pand, een Meester Schilder, de heer Hendrik van Roozendaal. Na het overlijden van Hendrik blijft de weduwe Adriana Versteeg in het pand wonen tot haar dood in 1954. In de tussentijd is Alida Deeman bij haar ingetrokken, maar zij overlijdt al in 1928. Hierna opent de firma van Van Schoonhoven, afkomstig van de andere kant van de Kaatsbaan, een winkel in haarden en kachels. Het woonhuis boven de winkel wordt tot maart 1961 verhuurd aan Maarten Winkel. Vanaf september 1961 komt de opvolger van Van Schoonhoven, Piet Anker, in het huis wonen. In 1971 verhuist hij de zaak naar nummer 26. Na de smederij komt er nu iets totaal anders in het pand: de snackbar van Van Miert. Voordat deze de zaak opent op 14 augustus 1972, vindt er een forse verbouwing plaats. Bijna negen jaar kan men op dit adres patat en andere snacks kopen. In 1981 verandert de zaak in een grill-bar-dancing Het Wagenwiel. Op dit moment zit er weer een snackbar: Maurice de Patatkonink. Maurice heeft inmiddels de zaak overgedaan aan een andere uitbater, die echter onder dezelfde naam zijn snacks verkoopt.

Cees Bloemendaal

(Gratis) Melkverstrekking op alle scholen in Maarssen?

Bovenstaande vraag was op vrijdag 15 mei 1953 de kop boven een artikel op de voorpagina van het destijds veel gelezen Maarssense huis-aan-huisblad 'De Magneet'. In het betreffende stuk kondigt de redactie aan:

Naar wij vernemen is zeer binnenkort een initiatiefvoorstel van de Raadsleden C. DE JAGER (Gemeentebelang) en Ir J. BOSSCHER (P. v. d. A.) aan de Raad der Gemeente Maarssen te wachten, er toe strekkende om te komen tot (gratis) melkverstrekking aan de leerlingen van alle scholen, daaronder begrepen de kleuterscholen, in de gemeente Maarssen.

Aangezien er ook al een mooie foto van schoolmelk drinkende meisjes en jongens bij het artikel staat (afb.1), zou je kunnen denken dat de invoering van de schoolmelk in Maarssen toen meteen al gerealiseerd was. Dat zou dan echter wel betekenen dat het initiatiefvoorstel van beide raadsleden met record-snelheid aangenomen en uitgevoerd werd. Wat voor de politieke besluitvorming in zijn algemeen, maar zeker voor die in de gemeente Maarssen beslist een

unicum zou zijn geweest. De voorstellers waren van mening dat "een goede gezondheid van de opgroeiende burgers een gemeentelijk belang was" en dat de aan de schoolmelkverstrekking "verbonden kosten stellig gerechtvaardigd waren". Zij hopen dan ook spoedig via hun voorstel aan het Gemeentebestuur en de Raad van Maarssen de beoogde medewerking te verkrijgen.

Mogelijk is er dus voor de illustratie van het schoolmelk drinken een elders genomen foto gebruikt. Maar het zou natuurlijk ook zo kunnen zijn dat er op een of meerdere Maarssense scholen is proefgedraaid. Misschien komen we over de foto nog eens meer te weten wanneer een van de lezers zichzelf of iemand anders herkent. Uw medewerking in deze wordt erg op prijs gesteld. De verstrekking van de schoolmelk in Maarssen ging pas een jaar later (omstreeks maart 1954) van start en blijkt dan meteen een groot succes te zijn. Iets waar ouders, kinderen en leerkrachten - volgens 'De Magneet' - enthousiast over zijn.

Afb. 1 Schoolmelk drinkende kinderen in Maarssen? Foto in 'De Magneet' van 15 mei 1953, herkomst foto onbekend, wellicht het Utrechts Nieuwsblad, dat wel vaker foto's voor 'De Magneet' leverde.

Via een uitstapje naar Amsterdam terug naar Maarssen

Zelf herinner ik mij het schoolmelk drinken op mijn Amsterdamse lagere school nog levendig. Ik denk dat daar, mogelijk vanwege de ondervoeding tijdens WO II, omstreeks 1947 al met de schoolmelk werd begonnen. Voor sommige kinderen was het volle melk drinken een gruwel en er werd door hen zelfs wel langdurig gehuild. Voor anderen, waaronder ik ook mezelf reken, was de melk een traktatie. De melk werd in Amsterdam, net als in Maarssen, verstrekt in glazen kwart literflesjes (afb. 1), die met een dunne aluminium dop¹ waren afgesloten. Volgens mij kregen wij er geen rietje bij en daardoor werd het door mijn juf noodzakelijk gevonden om, teneinde de flesjes ordelijk en een beetje fatsoenlijk leeg te kunnen drinken, in elke dop met een potlood twee gaatjes te prikken. Eén groot om te drinken en een kleiner gaatje om het flesje tijdens het drinken te beluchten. Tot mijn frustratie werd deze vererende opdracht meestal verstrekt aan de goede en brave leerlingen, de lievelingetjes zoals ik ze zag. Wat tot gevolg had, dat ik deze belangrijke taak zelden heb hoeven te vervullen. Navraag bij een hedendaagse, Maarssense leerkracht² leerde mij dat ook tegenwoordig, 55 jaar na de invoering van schoolmelk in Maarssen, op veel scholen in de gemeente nog steeds de mogelijkheid bestaat schoolmelk te gebruiken. Administratief is er inmiddels wel veel veranderd en moeten de ouders veel, bijvoorbeeld de betaling, zelf regelen³. Ook zijn de onhandige, lawaaiige flesjes al jaren geleden vervangen door kartonnen verpakkingen van een kwart liter. Deze zijn voorzien van leuke fleurige plaatjes en een raadseltje of weetje (afb. 2). Bovendien bestaat nu ook de mogelijkheid een ander zuivelproduct te bestellen dan alleen volle melk, waardoor huilpartijen zoals hierboven beschreven, gelukkig vermeden kunnen worden.

Schoolmelk ook in vele andere Europese landen

Het zal de lezer niet verbazen dat in de Europese Unie, de wereld van boterbergen en melkplassen, ook veel aandacht wordt besteed aan het drinken van (school)melk. Met een enkele muisklik zijn

over dit onderwerp, waar veel Europese subsidie in wordt gestoken, op het internet buitengewoon veel gegevens te vinden. Vorig jaar is er nog een campagne opgestart om het drinken van schoolmelk te bevorderen.

Zie hiervoor bijvoorbeeld de site:

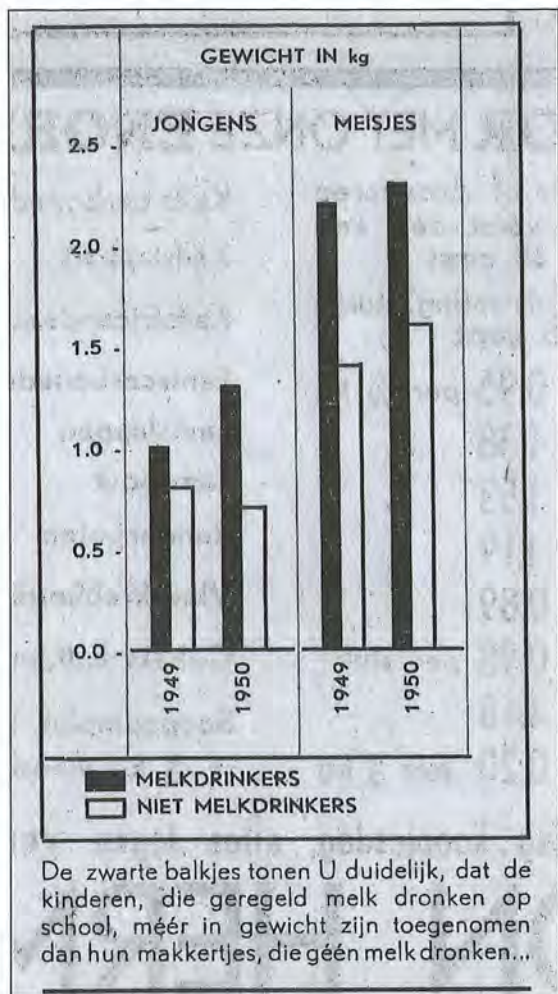
www.drinkitup.europa.eu

Afb. 2 Pakje schoolmelk 2009, inhoud 0,25 liter, gepasteuriseerde, halfvolle melk van firma Campina Nederland in Woerden.

Wat was de aanleiding voor het initiatief van de raadsleden De Jager en Bosscher?

Hierover meldt 'De Magneet': "De aanleiding hier toe is geweest de inhoud der verslagen van 9 en 17 Februari 1953 van het Schoolartsdistrict Maarssen voor N.W.-Utrecht, waarin de schoolarts, de heer G.Z.A. Croiset van Uchelen⁴, als resultaat van de door hem gedane onderzoekingen op enkele scho-

Afb. 3 Staafgrafiek, vermoedelijk afkomstig uit het blad 'Ons Gezin', d.d. 4 april 1953.

len te Maarssen, tot voor de voorstellers ontstellende cijfers komt betreffende het aantal kinderen dat afwijkingen vertoonde van de lichaamshouding (slappe houdingen; ronde ruggen met naar voren afgezakte schouders) en het aantal nerveuze kinderen, waarbij de nervositeit zich niet alleen uit in afwijkend gedrag thuis of op school, doch ook (en soms uitsluitend) in gestoorde slaap. De schoolarts, die alle eer toekomt voor zijn grondig onderzoek der kinderen, komt het voor, en ook anderen kregen de indruk, dat genoemde verschijnselen in toenemende mate opgemerkt worden in de laatste tijd. Z.i. speelt de ondoelmatige voeding van de betrokken kinderen een rol: zo is o.a. het melkgebruik der kinderen

over het algemeen te gering. Daar ook (en zelfs in erger mate) de genoemde verschijnselen bij de oudere kinderen (ULO-school) werden geconstateerd, hetgeen naar de mening van de schoolarts zoveel ernstiger is dan bij de jongeren, achten de heren De Jager en Bosscher de tijd dringend gekomen om in het belang van de gehele bevolking van Maarssen een schoolmelkverstrekking in het leven te roepen. Het belang toch van melk voor de gezondheid is evident".

De overige argumentatie

Om tot verstrekking van schoolmelk te komen, wordt in het stuk ook nog een vooraanstaand voedingsdeskundige, Dr. C. den Hartog, geciteerd. Deze schreef in het maandblad 'Ons Gezin' van april 1953 o.m. het volgende: "Er werd bevonden, dat kinderen, die onvoldoende melk dronken, duidelijk korter en lichter waren dan de kinderen, die voldoende melk kregen. Deze laatste groep kinderen zag er ook duidelijk veel beter uit ...". Dit betoog wordt onderstreept door een staafgrafiek (afb. 3) waarin het verschil in toeneming van gewicht wordt weergegeven tussen schoolmelkdrinkende en niet schoolmelkdrinkende kinderen in de jaren 1949 en 1950 ten opzichte van 1937. Opmerkelijk vind ik zelf de tekst bij het grafiekje: "De zwarte balkjes tonen U duidelijk, dat de kinderen, die geregeld melk dronken op school, méér in gewicht zijn toegenomen dan hun makkertjes, die géén melk dronken ...". Tegenwoordig nu er, vooral in de Westerse welvaarts wereld, nogal wat kinderen met overgewicht kampen, zou waarschijnlijk juist de gewichtstoename niet zo nadrukkelijk meer als positief punt naar voren worden gebracht. Wat niet wegneemt dat met name de kalk in de melk nog steeds, vooral voor de botopbouw, als zeer waardevol wordt beschouwd. Nadat ook nog de gunstige situatie in Engeland is aangestipt, waar dan alle schoolgaande kinderen via de 'Child Health Service' gratis schoolmelk krijgen verstrekt, vervolgt het weekblad 'De Magneet' met nog een ander zeer belangrijk argument: "Het Centraal Schoolmelkcomité, aangewezen door het Directoraat-Generaal van de Voedselvoorziening te 's-Gravenhage, verleent niet alleen uitgebreide voorlichting, maar

ook subsidie aan Plaatselijke Schoolmelkcomité 's die met behulp van een Gemeentelijke bijdrage de schoolmelkverstrekking organiseren". Deze subsidie was vooral zo'n belangrijk argument omdat de indieners van het initiatiefvoorstel uiteraard, net als tegenwoordig, geacht werden ook een financiële onderbouwing van hun plan te leveren.

Ouderbijdrage

Ook van de ouders werd een bescheiden financieel offer gevraagd. Hier schrijft het blad over: "De normale ouderbijdrage bij verstrekking 4 maal per week van melk in kwart literflesjes met rietje is 20 cent per week, waarbij er van wordt uitgegaan, dat de kinderen van de financieel minder draagkrachtigen zoveel mogelijk in staat worden gesteld, schoolmelk te drinken tegen een verminderde bijdrage (15 of 10 cent per week), terwijl de kinderen van onvermogens de melk gratis kunnen krijgen".

Schoolmelkverstrekking een succes!

Doordat in het archief van de Kring ook nog een 'Magneet' van een jaar later aanwezig is, het nummer van vrijdag 9 april 1954, waarin een artikel staat over het succes van de schoolmelkverstrekking, weten we dat het initiatiefvoorstel van de twee

politici aanvaard is en ook Maarssen aan de schoolmelk ging. Een verheugend verschijnsel noemt de journalist het in zijn stuk dat, "het deelnemersaantal in de eerste vier weken van de melkverstrekking van 1418 naar 1580 kinderen is gegroeid" en hij besluit zijn verhaal met de opmerking: "De verwezenlijking van het particulier- en gemeentelijk initiatief is hiermede een groot succes geworden". Hulde, zou ik hier aan toe willen voegen, hulde voor de heren De Jager en Bosscher, die er met hun initiatiefvoorstel voor zorgden dat er inmiddels 55 jaar schoolmelk in Maarssen wordt gedronken.

Hans Sagel

Noten:

¹ De aluminium doppen en het zogenoemde zilverpapier werden op veel scholen ingezameld t.b.v. allerlei goede doelen, bijv. T.B.C.-bestrijding, missie en zending

² Mw. Monique Starrenburg, van OBS het Palet, locatie Bolenstein.

³ Zie op internet: www.schoolmelk.nl

⁴ Zie voor schoolarts G.Z.A. Croiset van Uchelen, Artikel door A. Hoekstra in Periodiek HKM, Jaargang 30, nr. 3, augustus 2003, pag. 88 t/m 91.

Uit de oude schoenendoos (nr. 40)

Oud Luxemburg aan de Zandweg

Deze kwalitatief niet al te beste foto, die mogelijk omstreeks 1920 werd gemaakt, is jaren geleden aan de Kring geschonken door Mevrouw Marga Hunen. Haar vraag bij deze plaat was indertijd of het huis op de achtergrond wellicht het huis 'Richmond' aan de Kerkweg was. "Nee, dat is 'Richmond' niet", was toen de algemene conclusie van de mensen die ik de foto liet zien. Het huis op de foto vond men wel wat op 'Richmond' lijken, maar velen vertelden me: "Waarschijnlijk is het huize 'Oud Luxemburg' aan de Zandweg 31". Het pand waar - ten tijde van de vraag ($\pm$ 1990) - het bekende Maarssense verhuisbedrijf Niekerk nog in gevestigd was. Hoewel het jaar van de opname en de juiste locatie bij Mevrouw Hunen niet bekend waren, wist ze gelukkig wel precies te vertellen wie de gebruikers van het mooie gerij waren. Dat waren namelijk de heer Arie v.d. Grefte (1880-1940), zijn echtgenote Margaretha Klazina v.d. Grefte-van Ingen (1878-1957) en hun zoon Arie v.d. Grefte. Indertijd waren dergelijke wagens bij de boeren in Maarssen en omgeving erg geliefd en velen van hen gebruikten dit vervoermiddel om op familiebezoek en om naar de kerk te gaan. Daarvoor was er tot omstreeks 1925 bij de R.K. kerk aan de Breedstraat dan ook een paardenstalling. Waar de familie V.d. Grefte op die mooie zonnige zomerdag van de opname zo keurig gekleed naar op weg was, is nog onbekend.

Overigens was het huis op de foto, 'Oud Luxemburg', recent volop in het nieuws. Dat komt doordat het een

van de zeven monumenten was, die tijdens de laatste Open Monumentendag (12 september 2009), genomineerd waren voor de 'Bronzen Troffel'. Een door de gemeente Maarssen beschikbaar gestelde prijs voor de meest geslaagde monumentenrestauratie van het jaar. De huidige eigenaren van het pand, Scout Heremans en Ariane Roos verwierven het huis in 2006 en hebben het daarna zowel in- als uitwendig grondig opgeknapt. Zo werden aan de zijgevel bijvoorbeeld de ramen op de verdieping en de dakkapel in de oorspronkelijke staat hersteld en keerde het ijzeren inrijhek, na vele jaren bij Niekerk in de opslag te hebben gestaan, weer terug op zijn oorspronkelijke plaats. Binnenshuis werden o.a. de raamluiken weer teruggebracht en zijn de ornamenten in de plafonds gerestaureerd. Moderne isolatie en een nieuwe verwarming zorgen ervoor dat het eeuwenoude huis weer jaren mee kan en dat is een geruststellende gedachte.

De 'Bronzen Troffel' is echter niet aan bovengenoemde restauratie toegekend. Die kwam dit jaar op basis van de juryuitspraak en de mening van vele, enthousiast meestemmende monumentenliefhebbers terecht bij boerderij 'Meer Hofstede' aan de Europalaan 1 in Maarssen

Naar aanleiding van de oproep in de vorige aflevering (nr. 39) om inlichtingen over twee personen op een oude foto, kan ik mededelen dat we door de geweldige medewerking van de heer en mevrouw Meijers, De Wolfshoek 9 in Maarssen, hun namen bekend kunnen maken. Het betreft de heer Hendrik Reijerse (1880-1970) en mevrouw Hendrika Reijerse-Haartman (1887-1979), boer en boerin op de boerderij 'Het Bergje' aan de Stationsweg. De thans verdwenen boerderij lag vrijwel naast het station in Maarssenbroek. Tot de komst van de wijk 'Waterstede' is hij, nadat mevrouw Reijerse (toen ruim in de negentig) en haar drie kinderen eind jaren zeventig naar de Stationsweg aan de andere kant van het Amsterdam-Rijnkanaal waren verhuisd, nog een flink aantal jaren in gebruik geweest als jeugdhonk. Helaas zijn thans ook de drie vrijgezel gebleven kinderen van het echtpaar, waarvan zoon Teus vele jaren een trouw lid van de Historische Kring was, allen overleden en woont er, voor zover mij bekend, ook geen naaste familie meer in Maarssen.

Hebt u op- of aanmerkingen naar aanleiding van deze rubriek of misschien zelf een voor publicatie geschikte foto, dan wordt u vriendelijk verzocht dit schriftelijk of telefonisch door te geven aan:

J.H. Sagel, Van Lingelaan 85, 3602 PB Maarssen, tel: 561457, e-mail: J.H.Sagel@kpnplanet.nl

Over historie gesproken

Het Olde Regthuys

sinds 1657

Eten, drinken

Leuk eten? Leuk cellen?

www.hetolderegthuys.nl

Het Olde Regthuys, Leen van Niftarlike 101
3612 BP Tienhoven, Telefoon 0346 - 23 13 82

TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassastraat 71 Maarssen Tel. 562310

PYGMALION BEELDENDE KUNST

**Nederlandse schilderkunst en grafiek van eind 19de eeuw
& beeldhouwkunst van midden 20ste eeuw**

Grote collectie Vechtschilders met werken van
P.J. Lutgers, Nicolaas Bastert,
Fred. Van Rossum du Chattel, Willem van Leusden e.v.a.
Tevens bijzondere boeken over de Vechtstreek o.a.
S. Stopendaal "De Vechtstroom, Van Utrecht tot Muiden,
verheerlijkt door honderd gezichten" (1790),
P.J. Lutgers, "Gezigten aan de rivier de Vecht" (1836)

Open: tijdens tentoonstellingen vrij, t/m zo.-13 tot 17 uur & op afspraak
Langegracht 44 - 3601 AJ Maarssen Tel: 0346-556736 Jaap.Versteegh@Pygmalion-art.com
www.pygmalion-art.com

TWEEWIELER-SPECIALIST

DE HAAN

VERKOOP EN REPARATIE TWEEWIELERS

• ONDERDELEN EN ACCESSOIRES.

EIGEN REPARATIE-AFDELING

OPEN MA/TM VRIJ. 8.00-12.30 / 13.30 - 18.00

VRIJDAG AVOND 19.00/21.00

ZATERDAG 8.00-16.30

WOENSDAG GESLOTEN.

NASSAUSTRAT 105
3601 BD MAARSSSEN
0346-561615

Nassaustraat 14
3601 BG Maarssen
t 0346 - 58 50 30
f 0346 - 58 50 40
e ritter@era.nl

www.eraritter.nl

Erwin Ritter en Annemarie Ritter-van Duuren

• aankoop • verkoop • verhuur • taxaties • hypotheek